

Vládní návrh

ZÁKON

ze dne 2020

o kompenzačním bonusu v souvislosti se zákazem nebo omezením podnikatelské činnosti v souvislosti s výskytem koronaviru SARS CoV-2

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ

ÚVODNÍ USTANOVENÍ

§ 1

Předmět úpravy

Tento zákon upravuje daňový bonus na kompenzaci některých hospodářských následků bezprostředně souvisejících s omezením nebo zákazem podnikatelské činnosti v důsledku opatření přijatých orgány státní správy k ochraně obyvatelstva a prevenci nebezpečí vzniku a rozšíření onemocnění COVID-19 způsobeného koronavirem označovaným jako SARS CoV-2 (dále jen „kompenzační bonus“).

ČÁST DRUHÁ

KOMPENZAČNÍ BONUS

§ 2

Subjekt kompenzačního bonusu v případě osoby samostatně výdělečně činné

(1) Subjektem kompenzačního bonusu je osoba samostatně výdělečně činná podle zákona upravujícího důchodové pojištění.

(2) Subjektem kompenzačního bonusu může být pouze ten, kdo ke dni 5. října 2020 byl

- a) osobou podle odstavce 1, nebo
- b) osobou, jejíž samostatná výdělečná činnost je přerušena ode dne, který nastal po 12. březnu 2020.

§ 3

Subjekt kompenzačního bonusu v případě společníka společnosti s ručením omezeným

(1) Subjektem kompenzačního bonusu je také fyzická osoba, která je společníkem společnosti s ručením omezeným založené za účelem dosažení zisku, která má

- a) nejvýše 2 společníky, kteří jsou fyzickými osobami a jejichž podíl není představován kmenovým listem, nebo
- b) pouze společníky, kteří jsou členy jedné rodiny, a jejichž podíl není představován kmenovým listem.

(2) Subjektem kompenzačního bonusu podle odstavce 1 může být pouze ten, kdo

a) splňoval podmínky podle odstavce 1 ke dni 5. října 2020,

b) byl ke dni 5. října 2020 daňovým

1. rezidentem České republiky, nebo

2. nerezidentem České republiky, který předpokládá, že splní všechny podmínky pro uplatnění snížení daně za zdaňovací období, do něhož spadá příslušné bonusové období, podle § 35ba odst. 2 zákona o daních z příjmů.

(3) Subjektem kompenzačního bonusu podle odstavce 1 nemůže být společník společnosti s ručením omezeným, která v bonusovém období

a) byla v úpadku nebo v likvidaci nebo

b) byla nespolehlivým plátcem nebo nespolehlivou osobou podle zákona upravujícího daň z přidané hodnoty.

(4) Subjektem kompenzačního bonusu podle odstavce 1 nemůže být společník společnosti s ručením omezeným,

a) jejíž obrat podle § 1d odst. 2 zákona o účetnictví za skončené zdaňovací období daně z příjmů právnických osob bezprostředně předcházející bonusovému období nepřekročil částku 180 000 Kč, nebo která předpokládá, že její obrat podle § 1d odst. 2 zákona o účetnictví za první dosud neskončené zdaňovací období daně z příjmů právnických osob, po jehož celou délku tato společnost vykonává činnost, nepřekročí částku 180 000 Kč,

b) která nebyla ke dni 5. října 2020 daňovým rezidentem České republiky, nebo jiného členského státu Evropské unie nebo Evropského hospodářského prostoru.

(5) V případě, že je fyzická osoba společníkem více společností s ručením omezeným, posuzuje se splnění podmínek podle odstavců 1 až 4 ve vztahu ke každé společnosti s ručením omezeným samostatně.

§ 4

Subjekt kompenzačního bonusu v případě osoby vykonávající práci na základě dohody o práci konané mimo pracovní poměr

(1) Subjektem kompenzačního bonusu je také osoba, která vykonávala v rozhodném období práci na základě dohody o práci konané mimo pracovní poměr a v důsledku toho byla alespoň 3 kalendářní měsíce účastna nemocenského pojištění jako zaměstnanec a současně nevykonávala jinou činnost, v jejímž důsledku by byla účastna nemocenského pojištění jako zaměstnanec.

(2) Dohodou o práci konané mimo pracovní poměr se pro účely tohoto zákona rozumí dohoda o provedení práce nebo dohoda o pracovní činnosti podle zákoníku práce.

(3) Zaměstnancem se pro účely tohoto zákona rozumí zaměstnanec podle zákona upravujícího nemocenské pojištění.

§ 5

Společná ustanovení pro subjekt kompenzačního bonusu

(1) Subjekt kompenzačního bonusu je daňovým subjektem.

(2) Subjektem kompenzačního bonusu nemůže být osoba, která v bonusovém období

a) byla v úpadku nebo

b) byla nespolehlivým plátcem nebo nespolehlivou osobou podle zákona upravujícího daň z přidané hodnoty.

(3) Členy jedné rodiny se pro účely tohoto zákona rozumí příbuzný v řadě přímé, sourozenec a manžel nebo partner podle zákona upravujícího registrované partnerství.

(4) Rozhodným obdobím je období od 1. června 2020 do 30. září 2020.

§ 6

Předmět kompenzačního bonusu

(1) Předmětem kompenzačního bonusu je výkon samostatné výdělečné činnosti nebo výkon činnosti společnosti s ručením omezeným, které je subjekt kompenzačního bonusu společníkem, a to v kalendářním dni, ve kterém byla tato činnost bezprostředně zakázána nebo omezena opatřením podle § 1.

(2) Předmětem kompenzačního bonusu je také výkon samostatné výdělečné činnosti nebo výkon činnosti společnosti s ručením omezeným, které je subjekt kompenzačního bonusu společníkem, a to v kalendářním dni, ve kterém byla tato činnost alespoň z 80 % vyloučena v důsledku bezprostředního zákazu nebo omezení opatřením podle § 1 vztahujícího se na odběratele zboží, služeb nebo jiných výstupů subjektu kompenzačního bonusu, nejedná-li se o činnost subjektu kompenzačního bonusu, jejíž výstupy lze bez zásadních obtíží poskytovat jinému odběrateli.

(3) Předmětem kompenzačního bonusu v případě subjektu kompenzačního bonusu podle § 2 je výkon činnosti podle odstavce 1 nebo 2 pouze, pokud se jedná o subjekt, u něhož převažující část příjmů v rozhodném období bezprostředně pocházela z jedné nebo více těchto činností; přitom se zohlední pouze příjmy podle § 6, 7 a 9 zákona o daních z příjmů.

(4) Předmětem kompenzačního bonusu v případě subjektu kompenzačního bonusu podle § 3 je výkon činnosti podle odstavce 1 nebo 2 pouze, pokud se jedná o

- a) společnost s ručením omezeným, u níž převažující část příjmů v rozhodném období bezprostředně pocházela z jedné nebo více těchto činností,
- b) subjekt, u něhož převažující část příjmů v rozhodném období bezprostředně pocházela z jedné nebo více těchto činností společnosti podle písmene a); přitom se zohlední pouze příjmy odpovídající podílu společníka v této společnosti a dále příjmy podle § 6, 7 a 9 zákona o daních z příjmů.

(5) Pro splnění podmínky podle odstavců 3 a 4 lze namísto převažující části příjmů zohlednit převažující část přidané hodnoty pocházející z dané činnosti.

§ 7

Předmět kompenzačního bonusu v případě osoby vykonávající práci na základě dohody o práci konané mimo pracovní poměr

(1) Předmětem kompenzačního bonusu je také výkon práce na základě dohody o práci konané mimo pracovní poměr zakládající účast na nemocenském pojištění v kalendářním měsíci, v němž nastal den, za který se poskytuje kompenzační bonus, pokud tato práce nemohla být vykonávána z důvodů na straně zaměstnavatele, které nastaly v důsledku bezprostředního zákazu nebo omezení jeho činnosti opatřením podle § 1.

(2) Předmětem kompenzačního bonusu v případě subjektu kompenzačního bonusu podle § 4 je výkon práce podle odstavce 1 pouze, pokud se jedná o subjekt, u něhož převažující část

příjmů v rozhodném období plynula od zaměstnavatele podle odstavce 1; přitom se zohlední pouze příjmy podle § 6, 7 a 9 zákona o daních z příjmů.

(3) Pro splnění podmínky podle odstavce 2 lze namísto převažující části příjmů zohlednit převažující část přidané hodnoty pocházející z dané činnosti.

(4) Zaměstnavatelem podle odstavce 1 se rozumí zaměstnavatel, se kterým měl subjekt kompenzačního bonusu

a) v rozhodném období uzavřenu dohodu o práci konané mimo pracovní poměr a který mu za toto období zúčtoval započitatelný příjem v částce zakládající účast na nemocenském pojištění a

b) ke dni 5. října 2020 uzavřenu dohodu o práci konané mimo pracovní poměr.

§ 8

Vyloučení nároku na kompenzační bonus

(1) Subjektu kompenzačního bonusu nevzniká nárok na

a) podporu v nezaměstnanosti podle zákona upravujícího zaměstnanost za kalendářní den, za který obdržel kompenzační bonus,

b) kompenzační bonus za kalendářní den, za který obdržel podporu v nezaměstnanosti podle zákona upravujícího zaměstnanost,

c) kompenzační bonus za kalendářní den, za který obdržel v České republice nebo v některém z členských států Evropské unie nebo Evropského hospodářského prostoru podporu související se zmírňováním následků výskytu koronaviru označovaného jako SARS CoV-2.

d) kompenzační bonus podle § 3 za kalendářní den, za který společnost s ručením omezeným, které je společníkem, obdržela

1. v České republice nebo v některém z členských států Evropské unie nebo Evropského hospodářského prostoru podporu obdobnou kompenzačnímu bonusu,

2. z důvodu zaměstnání tohoto společníka podporu poskytovanou zaměstnavatelům v souvislosti se zmírněním některých hospodářských následků vzniku a rozšíření onemocnění COVID-19 způsobeného koronavirem označovaným jako SARS CoV-2.

(2) Subjektu kompenzačního bonusu může nárok na kompenzační bonus vzniknout za kalendářní den pouze

a) podle § 2, § 3, nebo § 4,

b) jednou v případě, že je společníkem více společností s ručením omezeným,

c) jednou bez ohledu na počet činností podle § 6 odst. 1 nebo 2,

d) jednou v případě, že vykonává činnost na základě více než jedné dohody o práci konané mimo pracovní poměr.

(3) Kompenzační bonus je započitatelným příjmem pro stanovení nároku na dávky vyplácené podle zákona upravujícího pomoc v hmotné nouzi a zákona upravujícího státní sociální podporu.

§ 9

Výše kompenzačního bonusu

Výše kompenzačního bonusu činí 500 Kč za každý kalendářní den bonusového období.

§ 10

Bonusové období

(1) Prvním bonusovým obdobím je období od 5. října do 4. listopadu 2020.

(2) Dojde-li k prodloužení doby trvání nouzového stavu trvajícím v rámci dosavadního bonusového období, je dalším bonusovým obdobím období odpovídající době prodloužení nouzového stavu.

ČÁST TŘETÍ

SPRÁVA KOMPENZAČNÍHO BONUSU

§ 11

Správa a správce kompenzačního bonusu

(1) Kompenzační bonus se spravuje jako daň podle daňového řádu.

(2) Kompenzační bonus je vratkou daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti.

(3) Správcem kompenzačního bonusu je finanční úřad místně příslušný ke správě daně z příjmů daňového subjektu, který podal žádost o kompenzační bonus (dále jen „správce bonusu“).

§ 12

Žádost o kompenzační bonus

(1) Kompenzační bonus se vyměřuje na základě žádosti o kompenzační bonus, která kromě obecných náležitostí podání obsahuje také

- a) čestné prohlášení osvědčující splnění podmínek pro vznik nároku na kompenzační bonus,
- b) účet u poskytovatele platebních služeb v české měně, na který má být kompenzační bonus vyplacen,
- c) identifikaci společnosti s ručením omezeným, jejíž výkon činnosti je předmětem kompenzačního bonusu,
- d) určení činnosti podle § 6 odst. 1 nebo 2 nebo § 7 odst. 1 a kalendářních dní bonusového období, v nichž byla tato činnost bezprostředně zakázána nebo omezena opatřením podle § 1.

(2) Žádost o kompenzační bonus se podává za bonusové období.

(3) Žádost o kompenzační bonus lze podat nejpozději do 2 měsíců po skončení bonusového období. Není-li tato žádost v této lhůtě podána, nárok na kompenzační bonus zaniká.

(4) Potvrzení podání podle § 71 odst. 3 daňového řádu lze v případě žádosti o kompenzační bonus učinit také pomocí elektronické kopie dokumentu opatřeného vlastnoručním podpisem, zaslané na elektronickou adresu zveřejněnou správcem bonusu.

(5) Pokud je žádost o kompenzační bonus podána ve formě elektronické kopie

dokumentu opatřeného vlastnoručním podpisem, považuje se za potvrzenou podle § 71 odst. 3 daňového řádu.

§ 13

Žádost o kompenzační bonus v případě osoby činné na základě dohody o práci konané mimo pracovní poměr

- (1) Žádost o kompenzační bonus podle § 4 obsahuje kromě náležitostí podle § 12 také
- a) identifikaci zaměstnavatele, pokud na jeho straně nastaly důvody podle § 7 odst. 1,
 - b) kopii dohody o práci konané mimo pracovní poměr podle § 4 odst. 1,
 - c) kopii mzdového listu zahrnujícího kalendářní měsíce, kdy byl subjekt kompenzačního bonusu účasten nemocenského pojištění na základě dohody o práci konané mimo pracovní poměr podle písmene b) v rozhodném období.
- (2) Kopii mzdového listu podle odstavce 1 písm. c) lze nahradit potvrzením od zaměstnavatele prokazujícím splnění podmínek podle § 4 odst. 1.

§ 14

Stanovení kompenzačního bonusu

- (1) Kompenzační bonus se stanoví za bonusové období.
- (2) Kompenzační bonus se považuje za vyměřený dnem podání žádosti o kompenzační bonus, a to ve výši odpovídající součinu výše kompenzačního bonusu a počtu dní bonusového období.
- (3) Zjistí-li správce bonusu na základě postupu k odstranění pochybností nebo na základě daňové kontroly, že nebyly splněny podmínky pro vznik nároku na kompenzační bonus a kompenzační bonus nebyl vyměřen ve správné výši, doměří daň ve výši rozdílu vyměřeného kompenzačního bonusu a částky nově zjištěné.
- (4) Ve lhůtě podle § 12 odst. 3 lze žádost o kompenzační bonus změnit. Dojde-li ke změně žádosti ještě před předepsáním vyměřeného kompenzačního bonusu do evidence daní, správce bonusu změnu zohlední v rámci tohoto předepsání. Dojde-li k pozdější změně žádosti, správce bonusu může na jejím základě doměřit daň nebo kompenzační bonus.
- (5) Povinnost uhradit penále z částky doměřené daně nevzniká.
- (6) Ke zkrácení doby trvání zákazů a omezení v rámci opatření podle § 1 stanovených na dobu určitou, ke kterému došlo po dni podání žádosti o kompenzační bonus, která se k těmto zákazům a omezením vztahuje, se při posouzení splnění podmínek pro vznik nároku na kompenzační bonus nepřihlíží.

§ 15

Placení kompenzačního bonusu

- (1) Vyměřený kompenzační bonus správce bonusu předepíše do evidence daní. Kompenzační bonus se eviduje na samostatném osobním daňovém účtu daňového subjektu.
- (2) Přeplatek vzniklý předepsáním vyměřeného kompenzačního bonusu je vratitelným přeplatkem a správce bonusu jej vrátí daňovému subjektu bez zbytečného odkladu ode dne vyměření kompenzačního bonusu; úrok z vratitelného přeplatku v případě kompenzačního

bonusu nevzniká.

(3) Vrácení přeplatku podle odstavce 2 se provede bezhotovostně na účet u poskytovatele platebních služeb vedený v české měně uvedený v žádosti o kompenzační bonus.

(4) Kompenzační bonus nepodléhá výkonu rozhodnutí ani exekuci.

(5) Poskytovatel platebních služeb může finanční prostředky odpovídající vyplacenému kompenzačnímu bonusu vyplatit povinnému bez ohledu na to, že je veden výkon rozhodnutí nebo exekuce příkázáním pohledávky z účtu u poskytovatele platebních služeb. Tuto výplatu oznámí příslušnému orgánu provádějícímu výkon rozhodnutí nebo exekuci.

ČÁST ČTVRTÁ

ZÁVĚREČNÉ USTANOVENÍ

§ 16

Zvláštní ustanovení o osvobození od daně z příjmů

Od daně z příjmů fyzických osob je v roce 2021 osvobozen příjem z dotace v rámci dotačního programu Ministerstva průmyslu a obchodu „OŠETŘOVNÉ“ PRO OSVČ.

ČÁST PÁTÁ

ÚČINNOST

§ 17

Tento zákon nabývá účinnosti dnem následujícím po dni jeho vyhlášení.

Důvodová zpráva

I. Obecná část

1. Zhodnocení platného právního stavu

V souvislosti se vznikem a rozšířením onemocnění COVID-19 způsobeného koronavirem označovaným jako SARS-CoV-2 vyhlásila vláda podle čl. 5 a 6 ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, pro území České republiky z důvodu ohrožení zdraví na území České republiky nouzový stav ode dne 5. října 2020 na dobu 30 dnů, tj. do 4. listopadu 2020. V rámci vyhlášeného nouzového stavu je realizována řada omezujících opatření, která mají nebo mohou mít negativní dopad na podnikání. Tyto negativní dopady spočívají především v bezprostředním zákazu či omezení konkrétních podnikatelských činností, zejména pak v uzavření či omezení fungování podnikatelských provozoven. V rámci nouzového stavu jsou přijímána zejména krizová opatření podle zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, nebo ochranná a mimořádná opatření na základě zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů. V konkrétní rovině je třeba uvést především zákazy a omezení vyplývající z usnesení vlády České republiky o přijetí krizového opatření ze dne 12. října 2020 č. 1021, které dopadají např. restaurační a jiné provozovny.

Na řadu oborů podnikání má negativní dopad i samotná epidemie koronaviru SARS-CoV-2 a s tím související změna chování obyvatelstva, přičemž tyto dopady by bez provedení vládou přijatých opatření mohly být v konečném důsledku závažnější, a to nejen s ohledem na hierarchii chráněných hodnot (život > zdraví > majetek). Současně se v průběhu roku jedná již o druhý nouzový stav, který byl vyhlášen v souvislosti s epidemií koronaviru označovaného jako SARS-CoV-2, a to po nouzovém stavu vyhlášeném od 12. března 2020.

Dopad výše zmíněných zákazů a omezení je rovněž do značné míry specifický v tom, že opatření proti šíření koronaviru označovaného jako SARS-CoV-2 zaměřená primárně na omezení kontaktu mezi fyzickými osobami mají obecně zvýšený dopad na poskytování restauračních a dalších služeb a jinou podnikatelskou činnost, na které se z velké míry podílejí osoby samostatně výdělečně činné. Pro ně se jedná v řadě případů o jediný zdroj příjmů. Zároveň mají často jen omezenou možnost tyto důsledky jakkoliv eliminovat či snížit. Pro nezanedbatelnou část osob samostatně výdělečně činných tento stav znamená úplné či částečné utlumení jejich podnikatelské činnosti, případně nutnost přeorientovat své podnikání, což s sebou nese řadu úskalí časového i materiálního charakteru. Obdobně platí i pro společníky malých společností s ručením omezených, jejichž činnost je materiálně obdobná samostatně výdělečně činnosti. Ze skutečnosti, že sled výše zmíněných zákazů a omezení reagujících na dynamický vývoj epidemiologické situace byl velmi rychlý, je zřejmé, že schopnost zareagovat na nastalou situaci je po vyhlášení nouzového stavu velmi omezená. V neposlední řadě se výše uvedené dopady týkají rovněž osob samostatně výdělečně činných, resp. společníků malých společností s ručením omezeným, kteří dodávají zboží, služby či jiné výstupy těm podnikatelům, jejichž činnost byla zakázána nebo omezena

opatřeními vlády, popřípadě osob činných na základě dohody o provedení práce nebo dohody o pracovní činnosti, které pro uvedené podnikatele pracují.

V souvislosti s dopady zákazů nebo omezení podnikatelské činnosti vyvolaných epidemiologickou situací vláda České republiky a jednotlivé resorty přistoupili jak na jaře 2020, tak v současné době k různým opatřením, která mají poskytnout nezbytnou podporu různým ekonomickým subjektům. Ačkoli tato opatření podle svého charakteru a zaměření spadají do gesce různých resortů a ve svém souhrnu vytvářejí souvislý celek. Jmenovat lze v tomto ohledu například jednotlivé dotační programy zaměřené na různé segmenty podnikání, či podporu poskytnutou v rámci Cíleného programu k podpoře zaměstnanosti nazvaného „Antivirus“ podle zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, v jehož rámci stát prostřednictvím Úřadu práce České republiky kompenzuje firmám vyplacené prostředky a má jim pomoci ochránit pracovní místa.

V působnosti Ministerstva financí byl mimo jiné realizován tzv. kompenzační bonus podle zákona č. 159/2020 Sb., o kompenzačním bonusu v souvislosti s krizovými opatřeními v souvislosti s výskytem koronaviru SARS CoV-2 (dále jen „zákon č. 159/2020 Sb.“). Tento daňový bonus byl přiznán osobám samostatně výdělečně činným, jejichž činnost byla zcela nebo z části znemožněna aktuálními událostmi souvisejícími s koronavirem. Kompenzační bonus byl poskytován ve výši 500 Kč za každý den v rámci prvního bonusového období od 12. března do 30. dubna 2020, resp. na základě novelizace zákona též v rámci druhého bonusového období od 1. května do 8. června 2020, pokud osoba v daný den splňovala podmínky pro jeho poskytnutí. Druhá novelizace tohoto zákona rozšířila okruh subjektů kompenzačního bonusu též o společníky vybraných společností s ručením omezeným, jejichž činnost se často v praxi materiálně příliš neodlišuje od samostatné výdělečné činnosti. Poslední novelizace pak rozšířila dopad kompenzačního bonusu též na osoby činné na základě dohody o provedení práce nebo dohody o pracovní činnosti.

2. Odůvodnění hlavních principů a nezbytnosti navrhované právní úpravy

Cílem navrhovaného opatření je prostřednictvím zavedení dalšího tzv. *kompenzačního bonusu* zmírnit dopady událostí souvisejících se vznikem a rozšířením onemocnění COVID-19 způsobeného koronavirem označovaným jako SARS-CoV-2 na osoby samostatně výdělečně činné, resp. na společníky malých společností s ručením omezeným, jejichž činnost byla bezprostředně zakázána či omezena současnými opatřeními orgánů státní správy v rámci aktuálně trvajícího nouzového stavu, a tedy došlo k zásadnímu nebo výraznému negativnímu zásahu do jejich podnikání bezprostředně v důsledku uvedených opatření. Stejně tak by měly být zmírněny též dopady týkající se osob samostatně výdělečně činných, resp. společníků malých společností s ručením omezeným, kteří dodávají zboží, služby či jiné výstupy těm podnikatelům, jejichž činnost byla zakázána nebo omezena opatřeními vlády, popřípadě osob činných na základě dohody o provedení práce nebo dohody o pracovní činnosti, které pro uvedené podnikatele pracují.

Na rozdíl od nouzového stavu a zákazů a omezení vydaných na jaře 2020 platí, že okruh subjektů, kterým jsou aktuální zákazy či omezení adresovány, je výrazněji epidemiologicky zacílen a uvedená pravidla se bezprostředně nevztahují na velké množství subjektů, na které dopadaly na jaře 2020. Tuto skutečnost je třeba promítnout též do konstrukce kompenzačního

bonusu, který by na rozdíl od kompenzačního bonusu podle zákona č. 159/2020 Sb. neměl být plošným opatřením do značné míry poskytujícím podporu téměř všem osobám samostatně výdělečně činným, společníkům malých společností s ručením omezeným či osobám pracujícím na základě dohody o provedení práce nebo dohody o pracovní činnosti, pokud byli tak či onak postiženi nejen opatřeními orgánů veřejné moci, ale rovněž koronavirem samotným a jeho více méně zprostředkovanými dopady. Nyní navrhovaný kompenzační bonus by naopak měl cílit pouze na relativně omezený a vcelku jednoznačně definovaný okruh subjektů, do jejichž činnosti bylo ze strany státu bezprostředně zasaženo cestou přímých zákazů či omezení, popřípadě v těsné souvislosti s těmito zákazy a omezeními. Subjekty nového kompenzačního bonusu by měly proto být pouze osoby samostatně výdělečně činné, resp. společníci malých společností s ručením omezeným, jejichž činnost byla bezprostředně zakázána či omezena opatřeními státních orgánů, resp. osoby samostatně výdělečně činné, resp. společníci malých společností s ručením omezeným, kteří dodávají zboží, služby či jiné výstupy těm podnikatelům, jejichž činnost byla zakázána nebo omezena opatřeními vlády, popřípadě osoby činné na základě dohody o provedení práce nebo dohody o pracovní činnosti, které pro uvedené podnikatele pracují. Takovéto řešení představuje efektivněji a spravedlivěji zacílenou podporu při zachování elementární rozpočtové odpovědnosti.

Navzdory tomuto věcnému posunu vychází nyní navrhovaný kompenzační bonus z kompenzačního bonusu podle zákona č. 159/2020 Sb., který lze označit za velmi efektivní a v praxi ověřenou formu rychlé a účinné podpory, kterou je třeba zajistit jejím adresátům s přihlédnutím k potřebě naléhavého řešení jejich aktuální nelehké situace.

Navržený nový kompenzační bonus proto s kompenzačním bonusem podle zákona č. 159/2020 Sb. sdílí zejména základní právní povahu a řadu parametrů, jakož i převážnou většinu procesního rámce. Nynější návrh zákona proto fakticky přebírá řadu ustanovení z této již platné a účinné právní úpravy. Zejména s ohledem na praktické legislativní aspekty však nebyla zvolena cesta rozsáhlejší, komplikovanější a méně přehledné novelizace rozšiřující obsah zákona č. 159/2020 Sb., ale je navrhováno přijetí nového zákona, byť využívajícího osvědčené stavení prvky toho dosavadního. Zároveň dochází k využití poznatků z aplikace kompenzačního bonusu podle zákona č. 159/2020 Sb., a to i z pohledu využívání této formy podpory skupinami podnikatelů, které byly jarní epidemiologickou situací zasaženy pouze minimálně.

Nový kompenzační bonus bude spravován jako daňový odpočet podle daňového řádu (zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů, dále jen jako „daňový řád“), tedy v procesním režimu správy daní. Vstupním požadavkem pro navrhované opatření je nadále především jeho rychlost a snadná realizovatelnost (minimum administrativy, reálná dostupnost), a to při vyšším akcentu na prvek spravedlnosti, která zajistí, že se pomoc dostane skutečně zasaženým subjektům, nikoli těm, kteří byli zasaženi pouze nepatrně. K tomu, aby bylo možné tyto dvě hodnoty zajistit, je nicméně nezbytná především odpovědnost v řadách samotných příjemců kompenzačního bonusu. Není totiž možné (a s ohledem na prvek rychlosti ani žádoucí) podrobovat jednotlivé požadavky na finanční podporu formou kompenzačního bonusu detailní kontrole *ex ante* ohledně toho, že daný požadavek je skutečně oprávněný. Je proto opětovně využito nejen prvek čestného prohlášení, který odpovědnost za to, že požadavky budou vzneseny pouze z řad potřebných, do značné míry přenáší na žadatele samotné, ale rovněž i koncept tzv. samovyměření, kdy kompenzační bonus bude

vyměřen *ex lege* na základě podané žádosti. Tento koncept zejména velmi zjednodušuje a zrychluje samotné vyměření. Odpovědnost žadatelů je tedy klíčovým prvkem, jakkoliv platí, že ze strany orgánů zajišťujících správu kompenzačního bonusu bude uplatňován maximálně vstřícný a kooperativní přístup.

Prvku dostupnosti a rychlého vyřízení má být dosaženo tím, že působnost k vyřízení žádostí a vyplacení kompenzačního bonusu bude opět svěřena orgánům Finanční správy České republiky, které mají rozsáhlou síť finančních úřadů a jejich územních pracovišť a zároveň spravují daně z příjmů, díky čemuž mají přehled o podnikatelských aktivitách podnikatelů. Orgány Finanční správy České republiky se při administraci kompenzačního bonusu podle zákona č. 159/2020 Sb. více než osvědčily, což je garancí efektivní a kvalitní správy také v případě nyní navrhovaného nového kompenzačního bonusu.

3. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem České republiky

Navrhovaný zákon je v souladu s ústavním pořádkem České republiky a plně respektuje též Listinu základních práv a svobod.

Navrhovaný zákon je souladný s ústavním principem *rovnosti* (jak neakcesorické, tak akcesorické), neboť kompenzační bonus je poskytován všem osobám při splnění nediskriminačních podmínek. Není preferováno jedno odvětví hospodářství před jiným, naopak kompenzační bonus je z tohoto pohledu poskytován všem bez rozdílu charakteru jejich činnosti. Relevantní je zde z tohoto pohledu pouze prvek nutnosti strpět státními orgány nařízené zákazy a omezení, které fakticky vymezují okruh dotčených podnikatelských a dalších subjektů.

Princip rovnosti je zohledněn též v rámci stanovení okruhu osob, resp. podmínek určujících, zda došlo v důsledku zákonem předvídaných událostí souvisejících se vznikem a rozšířením onemocnění COVID-19 způsobeného koronavirem označovaným jako SARS-CoV-2 u dané osoby ke vzniku nároku na kompenzační bonus.

4. Zhodnocení slučitelnosti navrhované právní úpravy s předpisy Evropské unie, judikaturou soudních orgánů Evropské unie nebo obecnými právními zásadami práva Evropské unie

Návrh je plně slučitelný s právem Evropské unie a ustanovení navrhované právní úpravy nezakládají rozpor s primárním právem Evropské unie ve světle ustálené judikatury Soudního dvora Evropské unie.

S poukazem na sekundární právo Evropské unie lze konstatovat, že také v tomto ohledu předkládaná právní úprava respektuje závazky, které pro Českou republiku v této oblasti z členství v Evropské unii vyplývají.

Poskytnutí kompenzačního bonusu nemá charakter nedovolené veřejné podpory, neboť veřejnou podporou z principu nemůže být neselektivní opatření, tj. opatření dopadající na všechny dotčené subjekty bez rozdílu, pokud splní předem stanovené podmínky. Poskytnutí kompenzačního bonusu bude probíhat podle jednotných předvídatelných pravidel v duchu ustálené správní praxe, vzniku právních skutečností *ex lege* a přezkoumatelnosti

správného uvážení, přičemž na základě těchto pravidel bude všem žadatelům ve stejné situaci (za stejných podmínek) vždy kompenzační bonus poskytnut, a to ve stejné výši. Nejedná se tak o veřejnou podporu, neboť takové poskytnutí nezakládá nerovný přístup k subjektům.

Při formulaci návrhu zákona byly zohledněny mimo jiné požadavky nediskriminace subjektů v rámci vnitřního trhu Evropské unie, díky čemuž je kompenzační bonus za splnění zákonných podmínek (např. vyloučení kumulace více podpor obdobného charakteru) zpřístupněn též daňovým rezidentům jiného členského státu Evropské unie nebo Evropského hospodářského prostoru.

5. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána

Navrhovaný zákon je v souladu s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána, podle čl. 10 Ústavy.

6. Předpokládaný hospodářský a finanční dopad navrhované právní úpravy na státní rozpočet, ostatní veřejné rozpočty, na podnikatelské prostředí České republiky, dále sociální dopady, včetně dopadů na rodiny a dopadů na specifické skupiny obyvatel, zejména osoby sociálně slabé, osoby se zdravotním postižením a národnostní menšiny

Na základě údajů o počtu žádostí o kompenzační bonus z jara letošního roku lze předpokládat, že by si nově o kompenzační bonus mohlo požádat cca 80 tisíc primárně dotčených osob samostatně výdělečně činných. Co se týká právnických osob, tam je odhadovaný počet primárně dotčených s.r.o. cca 40 tisíc. Kompenzační bonus směřuje na společníky s. r. o., tedy počet žádostí může být o něco vyšší. Subjektem kompenzačního bonusu mohou být také osoby vykonávající práci na základě dohody o práci konané mimo pracovní poměr. Kompenzační bonus umožňuje za určitých podmínek souběh s příjmy dle § 6 zákona o daních z příjmů. Dle navrhované úpravy je předmět kompenzačního bonusu dále rozšířen o kritéria uvedená v § 6 odst. 2 zákona. Lze tedy předpokládat zvýšení počtu dotčených subjektů a tedy i žádostí. Platí, že na kompenzační bonus nebudou mít nárok plošně všichni poplatníci a splnění kritérií bude ověřitelné. Na základě výše uvedeného odhadujeme, že nárok na kompenzační bonus by mohlo mít celkem cca 250 tisíc dotčených subjektů. Navrhovaná částka kompenzačního bonusu je 500 Kč za kalendářní den bonusového období, přičemž toto období je definováno od 5. října do 4. listopadu r. 2020, tj. celkem 31 dní. Matematickým propočtem se dostaneme na **odhad negativního dopadu ve výši 3,9 mld. Kč na úrovni veřejných rozpočtů (z toho 2,6 mld. Kč na úrovni státního rozpočtu, 1,0 mld. Kč pro rozpočet obcí a 0,3 mld. Kč pro rozpočet krajů).**

Po stránce rozpočtové je i v případě navrhovaného kompenzačního bonusu převzat koncept, podle něhož je kompenzační bonus vratkou daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti. Důsledkem uvedeného pravidla je skutečnost, že kompenzační bonus je fakticky hrazen z výnosů daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti, která je daní rozpočtově sdílenou státním rozpočtem a rozpočty obcí a krajů. V rámci zákona č. 159/2020 Sb. byla z tohoto důvodu zavedena samostatná kompenzace pro obce k pokrytí uvedeného dopadu do obecních

rozpočtů. V navrženém zákoně nebylo k tomuto kroku přistoupeno z důvodu, že předpokládané dopady navrženého kompenzačního bonusu do obecních rozpočtů již byly fakticky pokryty kompenzací obcím dle zákona č. 159/2020 Sb., a to s ohledem na skutečnost, že reálné dopady kompenzačního bonusu podle uvedeného zákona do obecních rozpočtů byly významně nižší, než obcím poskytnuté kompenzace. Podrobněji viz níže uvedená tabulka. Odhadovaný maximalistický dopad nyní navrhovaného kompenzačního bonusu je přitom významně nižší, než výše zmíněná překompensace, ke které došlo na základě stanovené fixní výše podle § 9a až 9c zákona č. 159/2020 Sb. Oba bonusy navíc spadají do stejného rozpočtového období.

Přehled dopadů kompenzačního bonusu podle zákona č. 159/2020 na rozpočty obcí a krajů

	Předpoklad	Aktualizovaný odhad
KB veřejné rozpočty celkem	48,2 mld.	22,2 mld.
• Z toho obce celkem	12,1 mld. (kompenzace obcím 1 250 Kč činila 13,4 mld.)	5,6 mld. (tj. obce dosud dostaly o 7,8 mld. více)
• Z toho kraje celkem	4,3 mld.	2,0 mld.

Z pohledu podnikatelského prostředí přinese navrhovaná právní úprava možnost materiální kompenzace některých dopadů opatření proti šíření koronaviru označovaného jako SARS-CoV-2, a to se zaměřením na osoby samostatně výdělečně činné, resp. společníky malých společností s ručením omezeným, v jejichž případě lze obecně předpokládat proporcionálně zvýšený zásah do podstaty jejich ekonomické činnosti. Dopad na podnikatelské prostředí je tedy pozitivní, a to i v relativním zmírnění uvedené asymetrie.

Navrhovaný zákon cílí na osoby samostatně výdělečně činné, resp. společníky malých společností s ručením omezeným, jakož i na osoby pracující na dohody o práci mimo pracovní poměr, a nestanoví žádná speciální pravidla pro osoby se zdravotním postižením, národnostní menšiny či jiné specifické skupiny obyvatel.

7. Zhodnocení dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů

Navrhovaný zákon nebude mít žádné negativní dopady na ochranu soukromí a osobních údajů, neboť je postaven na dispozičním principu, kdy žadatel prostřednictvím jím podané žádosti implicitně dává pokyn k zpracování jeho osobních údajů.

8. Zhodnocení korupčních rizik

Navrhovaný zákon předpokládá využití fungujících mechanismů ze strany orgánů Finanční správy České republiky, včetně mechanismů kontroly řádného výkonu veřejné moci, a nezvadává tak příčinu k zvýšenému riziku korupce.

9. Zhodnocení dopadů na bezpečnost nebo ochranu státu a dopady na životní prostředí

Navrhovaná právní úprava nemá dopad na bezpečnost nebo obranu státu ve smyslu usnesení vlády č. 343/D z roku 2015.

10. Způsob projednání návrhu zákona

Současně s předložením návrhu zákona se předseda Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky žádá o projednání návrhu zákona ve zkráceném jednání v rámci vyhlášeného stavu legislativní nouze podle § 99 zákona o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, a to vzhledem k výše uvedeným důvodům, tj. zejména k potřebě co nejrychleji dostat finanční výpomoc k postiženým podnikatelům.

II. Zvláštní část

K § 1

Úvodní ustanovení vymezuje předmět zákona, kterým je tzv. kompenzační bonus jako daňový bonus, jehož účelem je kompenzovat určitý okruh ekonomických následků vzniku a rozšíření onemocnění COVID-19 způsobeného koronavirem označovaným jako SARS CoV-2. Konkrétně se jedná o následky, které jsou bezprostředním důsledkem omezení nebo zákazů podnikatelské činnosti, které byly zavedeny jako součást opatření přijatých k ochraně obyvatelstva a prevenci nebezpečí vzniku a rozšíření uvedeného onemocnění. Návrh je přitom zacílen na opatření s celorepublikovým dopadem, tedy na opatření, která byla přijata ze strany orgánů státní správy. Netýká se tak opatření přijatých orgány územní samosprávy (ať již byly přijaty v režimu samostatné nebo přenesené působnosti).

V případě opatření přijatých orgány státní správy může jít jak o opatření vlády České republiky, tak o opatření jednotlivých ministerstev, popřípadě jiných orgánů. Uvedená opatření mohou být vydávána v režimech různých zákonů, tj. zde záměrně nejsou předmětná opatření orgánů státní správy výslovně specifikována. Bude se jednat zejména o krizová opatření podle zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, nebo ochranná a mimořádná opatření na základě zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Časovým rámcem kompenzace je primárně období nouzového stavu vyhlášeného ode dne 5. října 2020 s určenou délkou trvání do dne 4. listopadu 2020, nicméně za určitých okolností mohou být zahrnuty i navazující časové úseky (srov. § 10).

Navrhovaný kompenzační bonus představuje daňový bonus, tj. jedná se o tzv. negativní daňovou povinnost, která je fakticky nárokem subjektu na určité peněžité plnění z veřejného rozpočtu. Kompenzační bonus není dotací, která by byla poskytována na základě rozhodnutí poskytovatele, ale jde o peněžité plnění daňového charakteru, na které vzniká hmotněprávní nárok *ex lege*, jsou-li splněny zákonné podmínky pro jeho vznik (vyměření kompenzačního bonusu má proto pouze deklaratorní charakter). Kompenzační bonus se podle § 11 odst. 1 spravuje jako daňový odpočet podle daňového řádu, na jeho správu se použije procesní režim správy daní a kompenzační bonus je daní v procesním smyslu podle § 2 odst. 3 a 4 daňového řádu.

Jak již bylo uvedeno v obecné části důvodové zprávy, navrhovaný zákon je silně inspirován kompenzačním bonusem podle zákona č. 159/2020 Sb., se kterým sdílí zejména základní právní povahu a řadu parametrů, jakož i převážnou většinu procesního rámce. Vzhledem k tomu, že kompenzační bonus podle zákona č. 159/2020 Sb. se v praxi osvědčil, přebírá nynější návrh zákona řadu ustanovení z této již platné a účinné právní úpravy. V řadě případů tak není třeba v této důvodové zprávě podávat detailní výklad těchto převzatých norem, ale lze ve vztahu k nim odkázat na již existující právní stav.

K § 2

Ustanovení v rámci části druhé návrhu zákona zachovávají standardní členění hmotněprávních daňových zákonů, kdy je nejprve upraven subjekt daného peněžitého plnění,

a poté jeho předmět, výše a (zdaňovací) období.

Subjektem kompenzačního bonusu je podle § 2 odst. 1 osoba samostatně výdělečně činná ve smyslu § 9 odst. 2 a 3 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, přičemž zahrnuty jsou jak osoby, které tuto činnost vykonávají jako činnost hlavní, tak osoby, které ji vykonávají jako vedlejší. Na rozdíl od kompenzačního bonusu podle zákona č. 159/2020 Sb. není překážkou skutečnost, že osoba samostatně výdělečně činná je účastna nemocenského pojištění jako zaměstnanec, nicméně tato činnost pro ni nemůže mít převažující charakter (viz § 6 odst. 2).

Navrhovaný odstavec 2 cílí na vyloučení spekulativních nároků, kdy by se někdo stal účelově osobou samostatně výdělečně činnou pouze s cílem získat navrhovanou podporu. Je tak sledován záměr, aby podpora cílila na podnikatele s reálnou podnikatelskou historií. Stanoví se proto pravidlo, podle něhož je subjektem kompenzačního bonusu pouze ten, kdo byl osobou samostatně výdělečně činnou za podmínek podle odstavce 1 ke dni 5. října 2020, což je první den bonusového období podle § 10 odst. 1. Současně se však nechce vyloučit okruh podnikatelů, kteří měli pouze krátkodobě přerušenu svou činnost (typicky z důvodu sezonního charakteru této činnosti), popřípadě k tomuto přerušení došlo v důsledku vývoje aktuální epidemie. Stanoví se tak doplňkový korektiv reflektující veškerá přerušování samostatné výdělečné činnosti, které nastala po 12. březnu 2020, pokud uvedené přerušování k 5. říjnu 2020 nadále trvá. Zvolené datum odpovídá dni, kdy byl v důsledku první vlny epidemie koronaviru vyhlášen nouzový stav, a současně datu, kdy započalo první bonusové období kompenzačního bonusu podle zákona č. 159/2020 Sb.

K § 3

V rámci § 3 je upraven subjekt kompenzačního bonusu, který je společníkem společnosti s ručením omezeným založené za účelem dosažení zisku, a to při splnění dále stanovených podmínek. Ačkoliv jsou tyto podmínky částečně navázány na osobu společníka a částečně na společnost jako takovou, platí, že subjektem kompenzačního bonusu je vždy společník jako fyzická osoba, což vylučuje možnost zneužití v podobě neoprávněného čerpání kompenzačního bonusu prostřednictvím právnické osoby, která bude následně zrušena.

Ustanovení cílí na podnikatele, kteří činnost, která je materiálně obdobná samostatné výdělečné činnosti, vykonávají v právním režimu společnosti s ručením omezeným, což je v praxi poměrně často využívanou formou organizace podnikatelské činnosti. Na obdobnou skupinu podnikatelů byl zacílen rovněž kompenzační bonus podle zákona č. 159/2020 Sb., tj. i v tomto případě je vymezení subjektu kompenzačního bonusu obdobné, což platí zejména pro dále uvedené jednotlivé podmínky.

Na prvním místě je stanoveno omezující kritérium v podobě maximálního počtu společníků v dané společnosti s ručením omezeným, a to v podobě nejvýše dvou společníků, kteří musí být současně fyzickými osobami. Podíl těchto společníků zároveň nemůže být představován kmenovým listem (§ 137 a násl. zákona o obchodních korporacích). S ohledem na specifické případy rodinných podniků je rovněž připuštěna alternativní možnost, aby v případě, že jsou všichni společníci členy jedné rodiny, mohl být jejich počet z pohledu splnění výše uvedené podmínky neomezený. Které osoby se považují pro účely tohoto zákona za členy jedné rodiny, vyplývá z ustanovení § 5 odst. 3. Také v tomto případě je vyloučeno, aby byl podíl těchto společníků představován kmenovým listem.

Ustanovení odstavce 2 obsahuje podmínky, které se vztahují přímo k fyzické osobě jako subjektu kompenzačního bonusu. Předně je zde formulována podmínka, která má zajistit, že nárok na kompenzační bonus vznikne pouze osobě, která vykazuje elementární historii jako společník společnosti s ručením omezeným a vyloučí účelové naplnění podmínek v návaznosti na přijetí nyní navrhovaného zákona. Požaduje se proto časový test, podle něhož musí fyzická osoba naplňovat podmínky podle odstavce 1 již ke dni 5. října 2020, tedy k počátku prvního bonusového období kompenzačního bonusu. Zatímco podmínky podle odstavce 1 se samy o sobě testují pro každý den, kdy má být nárok na kompenzační bonus přiznán, zde se formuluje doplňující podmínka, podle níž je současně nutné též naplnění uvedených podmínek k rozhodnému datu.

Opět zde – na rozdíl od kompenzačního bonusu podle zákona č. 159/2020 Sb. – není překážkou skutečnost, že společník společnosti s ručením omezeným je účasten nemocenského pojištění jako zaměstnanec, nicméně tato činnost pro něj nemůže mít prevažující charakter (viz § 6 odst. 3).

Další podmínka pro posouzení, kdo může být subjektem kompenzačního bonusu v kontextu společníků předmětných společností s ručením omezeným, se váže k daňové rezidenci těchto osob. Ustanovení písmene b) stanoví dvě možné podmínky, přičemž splnění alespoň jedné z nich je dostačující pro splnění testu tohoto písmene. První skupinou osob, které mohou (samozřejmě za splnění všech ostatních relevantních podmínek) být subjekty kompenzačního bonusu, jsou fyzické osoby, které jsou českými daňovými rezidenty k 5. říjnu 2020. Druhou skupinou osob jsou ti, kteří v rozhodný den nejsou daňovými rezidenty České republiky, avšak kteří současně předpokládají, že splní všechny podmínky pro uplatnění snížení daně za zdaňovací období, do něhož spadá příslušné bonusové období (tedy obecně zdaňovací období roku 2020), podle § 35ba zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů. U těchto osob je rovněž patrná silná vazba na příjmy ze zdrojů na území České republiky, a tedy daňová vazba na Českou republiku.

Ustanovení odstavce 3 obsahuje podmínky, které se vztahují ke společnosti s ručením omezeným, které je fyzická osoba – subjekt kompenzačního bonusu – společníkem. Účelem těchto podmínek je zajistit, že pro účely vzniku nároku na kompenzační bonus budou vyřazeny ty společnosti, které se nacházejí v ekonomických či jiných problémech. Nesmí tedy jít o společnost v úpadku či v likvidaci či o nespolehlivého plátce či nespolehlivou osobu podle § 106a a násl. zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů.

Ustanovení odstavce 4 stanoví další podmínky, které musí splňovat společnost s ručením omezeným, které je subjekt kompenzačního bonusu společníkem.

V písmeni a) je zakotven požadavek dosažení minimálního obrátu uvedenou společností jako forma garance toho, že se jedná o společnost elementárně životaschopnou a vyvíjející ekonomickou aktivitu alespoň v minimálním přiměřeném rozsahu. Limitem je dosažení stanovené výše ročního úhrnu čistého obrátu společnosti (resp. takový předpoklad v případě společnosti, která ještě neukončila první zdaňovací období, po jehož celou délku vykonává činnost). Tento obrát podle § 1d odst. 2 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, za skončené zdaňovací období daně z příjmů právnických osob bezprostředně předcházející bonusovému období (resp. za první dosud neskončené zdaňovací období, po jehož celou délku společnost vykonává činnost) musí překročit částku 180 000 Kč.

Uvedené kritérium představuje opět již fungující hranici aplikovanou v zákoně č. 159/2020 Sb., jejíž výše byla odvozena od fixní výše kompenzačního bonusu připadající na kalendářní den. S ohledem na zachování stejné výše kompenzačního bonusu (viz § 9) je zachována i stejná výše této hranice.

Další podmínkou pro vznik nároku na kompenzační bonus vztahující se k samotné společnosti s ručením omezeným zakotvenou pod písmenem b) je požadavek, aby existovala relevantní vazba této společnosti na Českou republiku, resp. na členské státy Evropské unie nebo Evropského hospodářského prostoru, při současném vyloučení jejího účelového založení v návaznosti na přijetí nyní navrhovaného zákona. Musí být proto naplněn požadavek, že tato společnost byla ke dni 5. října 2020 (počátku bonusového období) daňovým rezidentem České republiky, popřípadě byla daňovým rezidentem jiného členského státu Evropské unie nebo Evropského hospodářského prostoru. Uvedený konstrukt reflektuje požadavky rovného přístupu k ekonomickým subjektům v rámci evropského vnitřního trhu. Současně je vyloučeno, aby zde nastala kumulace podpor poskytnutých v jednotlivých zemích, viz § 8 odst. 1 písm. d) bod 1.

Odstavec 5 řeší aplikaci podmínek vzniku nároku na kompenzační bonus podle odstavců 1 až 4 v případě, kdy konkrétní osoba je společníkem více společností s ručením omezeným. Podle § 8 odst. 2 písm. b) může v takovém případě vzniknout nárok na kompenzační bonus za daný kalendářní den pouze jednou, nicméně zde je třeba postavit najisto skutečnost, že také podmínky vzniku uvedeného nároku se posuzují ve vztahu ke každé společnosti s ručením omezeným samostatně. Jedná se přitom pouze o tu společnost, ve vztahu k níž došlo ze strany jejího společníka k uplatnění nároku na kompenzační bonus.

K § 4

Subjektem navrhovaného kompenzačního bonusu je fyzická osoba, která byla v rozhodném období činná na základě dohody o provedení práce nebo dohody o pracovní činnosti (podle odstavce 2 je používán zkrácený termín „dohoda o práci konané mimo pracovní poměr“) a v důsledku toho byla alespoň 3 kalendářní měsíce účastna nemocenského pojištění jako zaměstnanec. Rozhodným obdobím je doba od 1. června 2020 do 31. září 2020 (viz § 5 odst. 4). Pro určení toho, zda dotyčná fyzická osoba, je subjektem kompenzačního bonusu je tedy relevantní nikoli stav v rámci bonusového období vymezeného v § 10, ale stav ve zmíněném rozhodném období, které tvoří posledních šest celých kalendářních měsíců zahrnujících období před vyhlášením nouzového stavu. Pro naplnění podmínky stanovené v § 4 odst. 1 je nutné, aby dané osobě byl alespoň za 3 kalendářní měsíce (z celkových čtyř možných) ze strany zaměstnavatele zúčtován započitatelný příjem v příslušné částce. Tato částka činí v případě dohod o provedení práce částku vyšší než 10 000 Kč (srov. § 7a odst. 1 zákona o nemocenském pojištění) a v případě dohod o pracovní činnosti částku alespoň 3 000 Kč (srov. § 6 odst. 2 zákona o nemocenském pojištění). Není přitom nutné, aby k zúčtování částky došlo u téhož zaměstnavatele.

Smyslem této vstupní podmínky je přiznat nárok na kompenzační bonus pouze těm osobám, pro které byla tato činnost významným zdrojem obživy ještě před obdobím, za které je kompenzační bonus přiznáván, přičemž o tento zdroj v důsledku stávající situace přišly, nebo jim byl omezen. Dané opatření tedy necílí na ty, kteří tuto formu příjmu zvolili až poté, co došlo k vyhlášení nouzového stavu.

Opět zde – na rozdíl od kompenzačního bonusu podle zákona č. 159/2020 Sb. – není překážkou skutečnost, že je daná osoba v rozhodném období účastna nemocenského pojištění

jako zaměstnanec z jiného titulu než je činnost na dohodu o provedení práce nebo dohodu o pracovní činnosti.

K § 5

V odstavci 1 společných ustanovení pro subjekty kompenzačního bonusu je výslovně stanoveno, že subjekt kompenzačního bonusu je daňovým subjektem jako jedním z klíčových adresátů právní úpravy správy daní, a to v návaznosti na § 20 odst. 1 daňového řádu, který předpokládá, že daňovým subjektem je mimo jiné osoba, kterou za daňový subjekt označuje zákon.

V odstavci 2 je zajištěno, že subjektem kompenzačního bonusu nebudou moci být osoby samostatně výdělečně činné či společníci společností s ručením omezeným, kteří se nacházejí v ekonomických či jiných problémech. Nesmí tedy jít o osobu v úpadku či o nespolehlivého plátce či nespolehlivou osobu podle § 106a a násl. zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů. Uvedený požadavek vyplývá zejména z evropských pravidel poskytování veřejné podpory v návaznosti na aktuální epidemii, kdy je vyloučeno poskytnout veřejnou podporu tzv. podniku v obtížích specifikovanému v rámci Dočasného rámce pro opatření státní podpory na podporu hospodářství při stávajícím šíření koronavirové nákazy COVID-19 ze dne 19. března 2020.

V rámci odstavce 3 je pak uvedena definice osob, které se pro účely zákona rozumí členy jedné rodiny, přičemž těmito osobami jsou příbuzný v řadě přímé, sourozenec a manžel nebo partner podle zákona upravujícího registrované partnerství. Uvedený výčet je analogický s definicí téhož pojmu v zákoně č. 159/2020 Sb.

K § 6

Jako předmět kompenzačního bonusu návrh zákona upravuje dále specifikovaný výkon samostatně výdělečné činnosti, resp. výkon činnosti společnosti s ručením omezeným, které je subjekt kompenzačního bonusu společníkem, a to v rámci konkrétního kalendářního dne během bonusového období podle § 10. Existence předmětu kompenzačního bonusu se posuzuje právě ve vztahu ke konkrétnímu kalendářnímu dni, přičemž podle § 3 daňového řádu platí, že daňová povinnost („daň“) vzniká okamžikem, kdy nastaly skutečnosti, které jsou předmětem daně. Uvedené platí i pro „negativní“ daň, jako je kompenzační bonus.

Klíčovou částí normy obsažené v odstavci 1 je nicméně skutečnost, že výkon podnikatelské činnosti, která je předmětem kompenzačního bonusu, musí být v daném kalendářním dni bezprostředně zakázán nebo omezen opatřením orgánů státní správy podle § 1.

Na rozdíl od kompenzačního bonusu podle zákona č. 159/2020 Sb. zde tedy kompenzační bonus nesaturuje plošně osoby samostatně výdělečně činné či společníky společností s ručením omezeným, jejichž podnikatelská činnost byla vystavena negativním účinkům epidemie koronaviru, ať již se jednalo o dopady epidemie samé či o dopady s ní souvisejících opatření orgánů veřejné moci. Dle návrhu zákona dochází primárně k saturaci těch subjektů, jejichž podnikatelská činnost byla opatřeními orgánů státní správy výslovně zakázána či byla tato činnost vystavena výslovným omezením. Kompenzační bonus je tak určen těm podnikatelům, kteří byli přímými adresáty zákazů či omezení, uvedených v předmětných opatřeních. Navržená úprava nemá za cíl saturovat ty podnikatele, jejichž podnikatelská činnost nebyla ani bezprostředně zakázána, ani nebyla předmětem bezprostředních omezujících pravidel, což nevylučuje, že jejich činnost mohla v důsledku opatření utrpět

nepřímo, resp. zprostředkovaně. K podpoře těchto subjektů jsou však případně určeny jiné nástroje. Kompenzační bonus tak zejména cílí na případy podnikání v provozovnách, jejichž další provoz byl výslovně zakázán, anebo byla například omezena jejich provozní doba. Rovněž není navrhovaný kompenzační bonus určen pro osoby, které nemohou vykonávat svoji činnost v důsledku individuálního dopadu aktuální epidemie, tj. zejména v důsledku samotného onemocnění, nařízené karantény či ošetřování člena rodiny.

Výjimku z výše uvedeného představuje odstavec 2, který okruh podnikatelů, kteří budou saturováni rozšiřuje o ty podnikatele, kteří utrpěli obecným snížením poptávky po službách, zboží či jiných výstupech. Nárok na kompenzační bonus tak bude přiznán i těm, jejichž podnikatelská činnost byla alespoň z 80 % vyloučena v důsledku bezprostředního zákazu nebo omezení opatřením podle § 1 vztahujícího se na odběratele zboží, služeb nebo jiných výstupů subjektu kompenzačního bonusu. Současně však musí být naplněna materiální podmínka usilující o elementární spravedlnost. Tou je požadavek, aby se jednalo o činnost subjektu kompenzačního bonusu, jejíž výstupy nelze bez zásadních obtíží poskytovat jinému odběrateli.

Bezprostřední dopad zákazů nebo omezení na konkrétní podnikatelskou činnost je přitom třeba nahlížet v komplexu daných aktivit, kdy např. omezení činnosti provozovny může formálně dopadat pouze na její hlavní činnost a nikoliv na činnost doplňkovou v rámci téže provozovny (např. provoz posilovny a doplňkový prodej zboží souvisejícího s posilováním na recepci). Nicméně i takovouto doplňkovou činnost akcesoricky spjatou s hlavní podnikatelskou činností uskutečňovanou v dané provozovně lze považovat za omezenou příslušným opatřením, které např. požaduje zúžení celkové provozní doby provozovny či její uzavření. Od toho je potřeba odlišovat souběh činností, které spolu souvisí, avšak jejich výkon je z pohledu přijatých omezení či zákazů nezávislý (např. provoz posilovny a prodej zboží souvisejícího s posilováním přes e-shop).

V konkrétní rovině je cíleno především na zakazy a omezení vyplývající z usnesení vlády České republiky o přijetí krizového opatření ze dne 12. října 2020 č. 1021, které dopadají např. na tyto oblasti podnikání:

- provozování restauračních zařízení a barů,
- provozování hudebních, tanečních, herních a podobných společenských klubů a diskoték,
- pořádání koncertů a jiných hudebních, divadelních, filmových představení,
- pořádání svatebních oslav, oslav vstupu do registrovaného partnerství a smutečních hostin,
- provozování cirkusů a varieté,
- pořádání poutí a podobných tradičních akcí,
- pořádání kongresů a jiných vzdělávacích akcí,
- pořádání veletrhů,
- provozování vnitřních sportovišť, posiloven a fitness center, umělých koupališť, wellness zařízení,
- provozování zoologických zahrad,
- provozování muzeí, galerií, výstavních prostor, hradů, zámků a obdobných historických nebo kulturních objektů, hvězdáren a planetárií.

Podle odstavce 2 je zároveň zahrnutí činnosti do předmětu kompenzačního bonusu podmíněno tím, že z jedné nebo více těchto činností bezprostředně pochází převažující (tj. nadpoloviční) část příjmů z činnosti subjektu kompenzačního bonusu podle § 2, tedy osoby samostatně výdělečně činné. Přitom jsou brány v potaz pouze příjmy podle § 6, 7 a 9 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů. Rozhodným obdobím pro posouzení naplnění této podmínky je období od 1. června do 30. září 2020 (viz § 5 odst. 4). Uvedeným způsobem je zajištěno naplnění požadavku, aby podpora v podobě kompenzačního bonusu byla zacílena pouze na činnosti, které pro daného podnikatele představují činnosti většinové, tj. činnosti, jejichž zákaz či omezení nutně musí mít na daný subjekt proporcčně významný dopad. Charakter zbývající menšinové činnosti (zda jde rovněž o činnost podnikatelskou, anebo např. o výkon zaměstnání) již není z pohledu navrženého zákona relevantní.

Podle odstavce 3 se obdobný princip, který je zakotven v odstavci 2 pro osoby samostatně výdělečně činné, vztahuje i na společníky společností s ručením omezeným podle § 3. S ohledem na to, že podnikatelská činnost je v tomto případě vykonávána prostřednictvím společnosti s ručením omezeným, je nutné test převažujících příjmů z dotčených činností aplikovat i k dané společnosti. V konečném důsledku tak půjde o test ve dvou krocích: (i) nejprve je třeba posoudit, zda převažující příjmy z činnosti dané společnosti s ručením omezeným pocházejí z činnosti nebo činností, které byly později opatřeny podle § 1 zakázány nebo omezeny. Pokud je tento test kladný, lze přistoupit k druhému kroku, kdy se testuje výše převažujících příjmů ve vztahu ke společníkovi (fyzické osobě), který může vykonávat jinou činnost. Opět jsou přitom brány v potaz pouze příjmy podle § 6, 7 a 9 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů. Ukáže-li se, že i z pohledu tohoto společníka je na něj připadající příjem z později zakázané či omezené činnosti společnosti (daný velikostí jeho podílu na společnosti) převažující, je splněna podmínka pro přiznání nároku na kompenzační bonus (příjemcem tohoto bonusu je společník).

V případě, že konkrétní subjekt nesplňuje podmínku podle odstavců 2, resp. 3, je v odstavci 4 upravena alternativní podmínka, kdy lze namísto převažující části příjmů testovat převažující část přidané hodnoty pocházející z dané činnosti podle odstavce 1. Zacíleno je zde zejména na subjekty, u nichž část podnikání vykazuje značný obrat (a tedy i příjem), avšak v důsledku zákazů či omezení došlo k disproporcímu zásahu do té části jejich činnosti, která generuje většinu přidané hodnoty. Přidanou hodnotou je třeba rozumět peněžně vyjádřenou hodnotu tržeb po očištění od dodavatelsky pořízeného materiálu, surovin, subdodávek a služeb (např. za energie). Pro účely výpočtu kritéria v odstavci 4 se bude vycházet ze základu daně podle § 5 odst. 1 a 2 a 23 odst. 1 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, za rozhodné období zvýšeného o odpisy dlouhodobého majetku a osobní náklady (mzdy). Záměrně není navržena legální definice tohoto pojmu ekonomického charakteru. Cílem je poskytnout jakousi „záchrannou brzdu“ těm subjektům, kteří se díky specifikům své situace nebudou moci kvalifikovat prostřednictvím kritéria převažujícího příjmu, avšak z pohledu ekonomického i faktického se budou omezení a zákazy dotýkat činnosti, která je pro ně majoritním zdrojem obživy. Tyto osoby budou moci prokázat převažující intenzitu zásahu do jejich majoritní činnosti pomocí jiného ekonomicky zdůvodněného kritéria.

Podobné kritérium, jaké je obsaženo v odstavcích 2 až 4, bylo zvoleno pro splnění nároku na plošné prominutí daně, které bylo ze strany ministryně financí stanoveno rozhodnutím

č. j. 27709/2020/3901-2 vyhlášeným ve Finančním zpravodaji dne 14. října 2020. Ambicí navržené úpravy je podobný přístup tak, aby obě skupiny zmírňujících opatření dopadaly na obdobný okruh adresátů.

K § 7

Jako předmět kompenzačního bonusu pro osoby vykonávající činnost na dohodu o práci konanou mimo pracovní poměr návrh zákona upravuje výkon činnosti na základě dohody o provedení práce nebo dohody o pracovní činnosti v kalendářním měsíci, v němž nastal den, za který se poskytuje kompenzační bonus. Relevantní je přitom nikoli obvyklý výkon činnosti (posuzováno optikou dlouhodobějšího standardu dotyčného včetně zohlednění eventuálních výkyvů daných sezonním charakterem činnosti), nýbrž skutečnost, že daná činnost nemohla být zcela vykonávána v důsledku dále uvedených skutečností. Předmět kompenzačního bonusu bude tedy naplněn v případě, kdy k žádnému výkonu činnosti nedošlo, pokud je naplněn předpoklad, že za standardních podmínek by se činnost na základě dohody o provedení práce nebo na základě dohody o pracovní činnosti uskutečnila.

Nikoli každé ukončení činnosti na základě dohody o provedení práce nebo dohody o pracovní činnosti bude relevantní pro vznik nároku na kompenzační bonus. Musí jít o důvody, které nastaly v důsledku bezprostředního zákazu či omezení činnosti na straně zaměstnavatele.

Relevantním zaměstnavatelem bude pouze ten zaměstnavatel, který dotyčnému v rozhodném období zúčtoval započitatelný příjem v částce zakládající účast na nemocenském pojištění a se kterým měl dotyčný současně ke dni 5. října 2020 uzavřenu dohodu o provedení práce nebo dohodu o pracovní činnosti.

Pro vznik nároku na kompenzační bonus je potřeba podobně jako u subjektů kompenzačního bonusu podle § 2 nebo § 3 (tj. podnikatelů) splnit podmínku, že příjmy z dané činnosti v rozhodném období tvoří majoritní zdroj obživy dotyčného. Blíže k tomuto viz odůvodnění k § 6 odst. 3 až 5.

K § 8

V tomto ustanovení jsou řešeny kolize kompenzačního bonusu s jinými formami podpory, resp. jsou zde řešeny případy, kdy by konkrétní subjekt teoreticky mohl naplnit podmínky vzniku nároku na kompenzační bonus z více důvodů. Stejně jako v případě kompenzačního bonusu podle zákona č. 159/2020 Sb. je zde aplikován princip, podle něhož lze nárokovat kompenzační bonus za daný kalendářní den pouze jednou, a současně je za daný den kumulace s dalšími druhy podpory výslovně vyloučena. Obecným pravidlem je, že je vyloučen souběh kompenzačního bonusu s takovou formou podpory, která má materiálně obdobný charakter, ať již byla poskytnuta v České republice nebo v některém z členských států Evropské unie nebo Evropského hospodářského prostoru. Právě s ohledem na nemožnost předjímat všechny možné formy podpory v zahraničí je třeba zachovat obecný materiální charakter uvedené podmínky. Půjde tak o jakoukoli podporu, která je podnikatelům či osobám pracujícím na dohodu o práci konané mimo pracovní poměr poskytována v souvislosti s nastalou epidemiologickou situací (např. podpora v rámci programu COVID KULTURA).

Podobně jako v případě zákona č. 159/2020 Sb. je vyloučen souběh kompenzačního bonusu a podpory v nezaměstnanosti, stejně jako souběh s podporou poskytnutou v rámci programu Antivirus, tedy v rámci opatření ve prospěch zaměstnavatelů v návaznosti na aktuální situaci související s koronavirem, které je realizováno resortem Ministerstva práce a sociálních věcí. Společníku společnosti s ručením omezeným, která v konkrétní kalendářní den bonusového období obdržela z důvodu zaměstnání tohoto společníka zmíněnou podporu poskytovanou

zaměstnavatelům, nevzniká za tento kalendářní den nárok na kompenzační bonus podle § 3. Pokud jde o kombinaci více potenciálních důvodů pro vznik kompenzačního bonusu, je vyloučena nejen možnost jej obdržet současně jako osoba samostatně výdělečně činná a společník společnosti s ručením omezeným, resp. vícekrát jako společník více těchto společností, ale i vícekrát v případě, že daný subjekt vykonává větší počet činností, které byly bezprostředně zakázány nebo omezeny opatřením podle § 1.

K § 9

Výše kompenzačního bonusu je navrhována jako shodná s výší kompenzačního bonusu podle zákona č. 159/2020 Sb., tedy 500 Kč za každý den bonusového období. Stejně tak je zachováno pravidlo, podle něhož se s ohledem na zachování požadavku minimální administrativní náročnosti a maximální rychlosti a jednoduchosti nerozlišuje, v jaké míře byla podnikatelská činnost daného subjektu utlumena. Stejná výše je přiznána i osobám vykonávajícím činnost na základě dohody o práci konané mimo pracovní poměr.

K § 10

Ustanovení odstavce 1 upravuje první bonusové období, za které se kompenzační bonus poskytuje. Tímto obdobím je časový úsek od 5. října 2020 do 4. listopadu 2020, tedy období odpovídající nouzovému stavu vyhlášenému vládou České republiky. S ohledem na časový rozsah existence předmětu kompenzačního bonusu může žádost o kompenzační bonus směřovat fakticky pouze na část bonusového období.

Ačkoli je bonusové období podle odstavce 1 označeno jako „první“, neznamená to, že musí následovat další bonusová období upravená v odstavci 2. Existence těchto období je totiž závislá na budoucích skutečnostech, které mohou, ale nemusí nastat.

Návrh zákona v odstavci 2 předpokládá též možnost, že pokud by došlo k prodloužení nouzového stavu i po 4. listopadu 2020, došlo by rovněž k automatickému prodloužení období, kdy je kompenzační bonus poskytován, a to ve formě dalšího bonusového období, jehož délka by odpovídala délce uvedeného prodloužení. Tento efekt by mohl nastat i opakovaně, přičemž délka každého bonusového období bude odpovídat délce, o kterou je doba trvání nouzového stavu prodloužena.

K § 11 až 15

Ustanovení části třetí upravují správu kompenzačního bonusu, přičemž je zde pouze s minimálními odchylkami převzat osvědčený procesní model správy kompenzačního bonusu podle zákona č. 159/2020 Sb., a to včetně systematického členění uvedených ustanovení. Zejména tak nadále platí, že kompenzační bonus se spravuje jako daň podle daňového řádu, přičemž tuto správu vykonává finanční úřad místně příslušný ke správě daně z příjmů daňového subjektu, který podal žádost o kompenzační bonus.

Po stránce rozpočtové je i v případě navrhovaného kompenzačního bonusu převzat koncept, podle něhož je kompenzační bonus vratkou daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti. Důsledkem uvedeného pravidla je skutečnost, že kompenzační bonus je fakticky hrazen z výnosů daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti, která je daní rozpočtově sdílenou státním rozpočtem a rozpočty obcí a krajů. V rámci zákona č. 159/2020 Sb. byla z tohoto důvodu zavedena samostatná kompenzace pro obce k pokrytí uvedeného dopadu do obecních rozpočtů. V navrženém zákoně nebylo k tomuto kroku přistoupeno z důvodu, že předpokládané dopady navrženého kompenzačního bonusu do obecních rozpočtů již byly

fakticky pokryty kompenzací obcím dle zákona č. 159/2020 Sb., a to s ohledem na skutečnost, že reálné dopady kompenzačního bonusu podle uvedeného zákona do obecních rozpočtů byly významně nižší, než obcím poskytnuté kompenzace (viz obecná část důvodové zprávy). Odhadovaný maximalistický dopad nyní navrhovaného kompenzačního bonusu je přitom významně nižší, nežli výše zmíněná překompenzace, ke které došlo na základě stanovené fixní výše podle § 9a až 9c zákona č. 159/2020 Sb. Oba bonusy navíc spadají do stejného rozpočtového období.

Kompenzační bonus podle návrhu zákona bude poskytnut na základě žádosti. Obsah žádosti je předně dán obecnými náležitostmi podání podle § 70 odst. 3 daňového řádu, tj. z podání musí být zřejmé, kdo je činí, čeho se týká a co se navrhuje. Dále je pak tento obsah tvořen speciálními náležitostmi v § 12 odst. 1 výslovně uvedenými, mezi které patří zejména čestné prohlášení osvědčující splnění podmínek pro vznik nároku na kompenzační bonus a účet u poskytovatele platebních služeb v české měně, na který má být kompenzační bonus vyplacen. Oproti kompenzačnímu bonusu podle zákona č. 159/2020 Sb. je však nezbytné zohlednit odlišné vymezení předmětu kompenzačního bonusu. Je tedy nutné, aby subjekt kompenzačního bonusu v žádosti jednoznačně identifikoval svoji činnost nebo činnosti, které byly opatřeními podle § 1 bezprostředně zakázány nebo omezeny, a v které konkrétní kalendářní dny se tak stalo. Bez tohoto určení nelze určit rozsah nároku na kompenzační bonus. Tak jako v zákoně č. 159/2020 Sb. jsou pro osoby vykonávající činnost na základě dohody o práci konané mimo pracovní poměr stanoveny další náležitosti žádosti.

Žádost o kompenzační bonus je podávána za bonusové období a za bonusové období je také vyměřována.

Prekluzivní lhůta pro podání žádosti je nastavena obdobně jako u kompenzačního bonusu podle zákona č. 159/2020 Sb. s drobným rozdílem, který zohledňuje zkušenost z aplikační praxe. Ten spočívá v tom, že lhůta je namísto 60 dnů stanovena v délce 2 měsíce, což garantuje aplikaci pravidla pro počítání času podle § 33 odst. 1 daňového řádu. Tím by mělo být odstraněno riziko nesprávného počítání času ze strany žadatelů spojené se zmeškáním lhůty o 1 den. Jde tedy o změnu ve prospěch žadatelů a jejich právní jistoty.

Stejně jako v případě kompenzačního bonusu podle zákona č. 159/2020 Sb. je pro vyměření kompenzačního bonusu využit institut tzv. samovyměření. Podstata samovyměření spočívá ve vyměření kompenzačního bonusu bez vydání individuálního právního aktu správce kompenzačního bonusu (tj. rozhodnutí). K vyměření dochází ze zákona (*ex lege*) na základě podání žádosti o kompenzační bonus, ve kterém je uvedena výše tohoto bonusu. Cílem této konstrukce je vedle akcentu na zásadu rychlosti řízení též snížení administrativní zátěže na straně správce kompenzačního bonusu, který nebude nucen vydávat platební výměry, které by se zakládaly do spisu, popřípadě doručovaly, jako je tomu v případě standardního vyměření podle daňového řádu. Výhodou je i právní jistota daňových subjektů, které jsou obeznámeny s výsledkem vyměření bez nutnosti nahlížet do spisu.

S ohledem na naléhavost poskytnutí podpory formou kompenzačního bonusu je stejně jako v případě úpravy zákona č. 159/2020 Sb. přípustné, aby žádost o kompenzační bonus byla podána před uplynutím bonusového období, za které je podávána. Nicméně s ohledem na to, že kompenzační bonus je poskytován za kalendářní dny, kdy byla zakázána či omezena činnost podnikatele, mohlo by v praxi dojít k tomu, že žádost bude podána v souladu s aktuálními zákazy či omezeními stanovenými na dobu určitou, a tedy vztahujícími se

i k budoucím kalendářním dnům, avšak s ohledem na vývoj epidemiologické situace bude později doba trvání těchto zákazů a omezení zkrácena. S ohledem na požadavek právní jistoty a administrativní jednoduchosti celého procesu jak na straně subjektu kompenzačního bonusu, tak na straně správce bonusu, se v § 14 odst. 6 navrhuje pravidlo, podle něhož se ke zkrácení doby trvání zákazů a omezení v těchto případech při posouzení splnění podmínek pro vznik nároku na kompenzační bonus nepřihlíží, pokud k tomuto zkrácení došlo až po dni podání žádosti o kompenzační bonus.

V zájmu administrativního zjednodušení a podpory bezhotovostních převodů peněžních prostředků, které hrají pozitivní roli i za současné epidemiologické situace, se opět navrhuje vyplácet kompenzační bonus výlučně bezhotovostně na účet u poskytovatele platebních služeb sdělený žadatelem v žádosti o kompenzační bonus. Toto řešení se již v praxi osvědčilo, a není důvod jej opouštět ani v navrhované právní úpravě.

K § 16

V souvislosti s výskytem koronavirové nákazy zavedlo Ministerstvo průmyslu a obchodu program „OŠETŘOVNÉ“ PRO OSVČ, které má za cíl finanční pomoc osobám samostatně výdělečně činným, jenž musí v důsledku uzavření vzdělávacích institucí pečovat o děti v domácnosti. Jelikož je standardním daňovým režimem dotace její zdanění, navrhuje se podobně jako v případě zákona č. 159/2020 Sb. speciální ustanovení, které zajistí osvobození tohoto transferu pro jeho příjemce.

K § 17

S ohledem na aktuální časový rámec období poskytování kompenzačního bonusu a naléhavou potřebu tento nástroj použít k poskytnutí finanční pomoci podnikatelům, kteří byli neočekávaně postiženi výpadkem příjmů v důsledku současných opatření, se navrhuje stanovit účinnost zákona dnem následujícím po dni jeho vyhlášení.

Navržená účinnost tak respektuje § 3 odst. 4 zákona č. 309/1999 Sb., o Sbírce zákonů a Sbírce mezinárodních smluv, ve znění pozdějších předpisů, podle kterého platí, že vyžaduje-li to naléhavý obecný zájem, lze ve zvlášť výjimečných případech stanovit dřívější den nabytí účinnosti, nejdříve však počátkem dne následujícího po dni vyhlášení právního předpisu. Naléhavý obecný zájem je v případě kompenzačního bonusu zcela nepochybně dán (bliže viz obecná část důvodové zprávy).

V Praze dne 16. října 2020

Předseda vlády:
Ing. Andrej Babiš, v. r.

Místopředsedkyně vlády a ministryně financí:
JUDr. Alena Schillerová, Ph.D., v. r.